У віці до 12 місяців

(Under 12 Months)

Поради щодо вивчення мови й розвитку мовлення

(Speech and Language Tips)

Можливо, немовлята не говорять, але багато чого хочуть розповісти.

(Do babies talk? Maybe not, but they tell you so much!)

Малюк може не вимовляти перше слово близько року, але в нього є багато цікавого, що потрібно розказати. Батьки й вихователі швидко вчаться розуміти його бажання й потреби. Якщо немовля тихе й уважне, то це означає, що воно щасливе й може погратися. Приблизно через місяць малюк починає посміхатися. Він радіє, коли йому подобаються ваші дії. В іншому випадку він повідомляє вас про своє незадоволення. Немовля плаче, коли голодне, утомлене, йому боляче, а також у тих випадках, якщо його потрібно переодягнути. Малюк спілкується з вами.

У віці трьох місяців дитина починає видавати звуки гуління й агукання. Потім вона починає просовувати язик між губами. Приблизно у віці від шести до восьми місяців малюк лепече перші звуки (наприклад, комбінації "бабаба" або "мамама"). Ці звукові ігри дуже важливі для розвитку вміння розмовляти. Ви й не помітите, а ваш малюк уже вимовить перше слово.

Як діти вивчають мову?

(How children learn language)

Немовля починає вивчати мову від народження. Дитина пізнає світ через погляд, дотик, смак, слух і взаємодію з іншими об’єктами. Будь-яка спільна активність – це шанс для вивчення мови. Розмовляйте, читайте й співайте з дитиною тими мовами, які ви використовуєте вдома.

Як батьки або вихователі, ви стаєте першими вчителями для дитини. Уже зараз ви робите багато чого, що допомагає їй учитися. Від того, як ви розмовляєте й реагуєте на звуки та рухи дитини, залежить її розвиток. Немовля вчиться розмовляти через взаємодію за принципом "уперед-назад" (ставиться запитання, а на нього надходить відповідь). Трансформуйте повсякденні заняття в таку взаємодію, щоб дитині було легше опановувати мову. Розмовляйте, співайте або відтворюйте різні звуки під час повсякденних справ (наприклад, під час годування, купання, одягання й зміни підгузків). Немовля радіє і вчиться більше, якщо знає, що на нього чекає.

Щоб отримати додаткову інформацію, зіскануйте цей QR-код або перейдіть на сайт myhealth.alberta.ca/Topic/Pediatric-Rehabilitation/Pages/Talk-Box-Ukrainian.aspx

Ніколи не зарано почати допомагати дитині з розвитком мови й мовлення.

Актуально станом на: 22 січня 2025 року
(Current as of: January 22, 2025)

Alberta Health Services

Батьки й вихователі мають вирішальне значення в цьому процесі

(Parents and caregivers make the difference.)

Спробуйте адаптувати ці поради до мови, яку використовуєте.

(Try these tips in your language)

Під час розмови

- **Додавайте виразності в голос.** Це допоможе привернути увагу.
- **Говоріть повільно.** Дайте дитині можливість вимовити звук або засміятися.
- **Повторюйте за дитиною, якщо вона вимовляє якийсь звук.**
- **Реагуйте на звуки дитини.** Імітуйте, що дитина вимовляє справжні слова.
- **Сідайте обличчям до дитини.** Опустіться на рівень малюка, присівши на підлогу або нахилившись. Також можна підняти немовля вище, узявши його на руки.

Під час гри або повсякденної активності

- **Нехай дитина керує.** Коли малюк стукає кубиком по столу, копіюйте ці дії.
- **Говоріть про будь-які речі.** Розповідайте про прожитий день, те, що ви робите й бачите. Малюку подобається чути ваш голос.
- **Грайтеся по черзі.** Спробуйте покласти кубики один на одного або скласти фігурки у відерце. Кажіть "на", "уверх" або "в", коли ваша черга класти іграшку.

Під час читання й розповіді історій

- **Щодня розглядайте книги й розповідайте історії.**
- **Читайте все, що завгодно.** Поки дитині не виповнилося шість місяців, можна читати дитячу книжку, журнал або навіть рецепт. Малюку просто подобається чути ваш голос.
- **Беріть прості книги.** Якщо дитині вже виповнилося шість місяців, вибирайте книжки з простими ілюстраціями й майже без тексту на сторінці.
- **Вибирайте міцні й зносостійкі книги.** Немовлята люблять хапати їх, кидати й класти до рота.
- **Придумуйте власні історії.** Розповідайте історії за малюнками, а не просто читайте текст на сторінці.

Розповідаючи історії і читаючи книги, ви допомагаєте дитині вивчати мову. Завдяки гарним мовним навичкам можна навчитися читати й писати. Ніколи не рано почати.

Під час співу

- **Співайте пісні багато разів.** Спитайте дитину, чи хоче вона послухати пісеньку ще раз. Почекайте, щоб вона зраділа, посміхнулась або видала якийсь звук.
- **Міняйте швидкість співу.** Іноді можна співати пісню повільно, а іншого разу – швидко.
- **Придумуйте власні пісні.** Додайте в пісню ім'я дитини.
- **Рухайтеся.** Тримайте малюка за руки, поки виконуєте такі дії. Немовлята люблять, коли їх лоскочуть, читають їм римовані тексти й співають пісеньки.
- **Співайте пісні мовами, якими розмовляєте вдома.**

Малюки вчаться через дії

(Babies learn by doing)

Корисні вправи

(Activities to try)

- Коли купаєте дитину, розмовляйте про те, що ви робите. Називайте частини тіла, які миєте. Говоріть про одяг, коли одягаєте дитину.
- Міняючи дитині підгузок, вимовляйте звуки, які раніше чули від неї (наприклад, комбінацію "бобобо"). Зачекайте, щоб дитина вимовила звук, а потім скопіюйте його.
- Коли ви прибираєте, розповідайте про те, що робите. Говоріть про те, як збираєте шкарпетки, розкладаєте книжки на полиці або складаєте іграшки.
- Спостерігайте за сигналами про те, що дитині вже досить інформації. Якщо вона починає плакати, вередувати або крутитися, можливо, дитина намагається повідомити вас, що більше не хоче гратись або розмовляти. Пам'ятайте, що вам не обов'язково доводити кожну справу до кінця (наприклад, не потрібно повністю читати книгу чи співати всю пісню).

Екран і дитина

(Screens and your child)

Немовлята найкраще вивчають мову, коли взаємодіють з іншими й слухають розмови людей навколо. Час, який дитина проводить перед екраном, – це втрачений шанс послухати вас. Під часом, проведеним перед екраном, мається на увазі використання планшета, телефона, телевізора або іншого пристрою. Перегляд матеріалів з електронних пристроїв не рекомендується дітям віком до двох років. Якщо хочете дізнатися більше про проведення часу перед екраном, зверніться до медичного працівника або відвідайте сайт caringforkids.cps.ca.

Деякі діти використовують програми або пристрої для спілкування, що називається допоміжною і альтернативною комунікацією. Ці програми призначені для сприяння спілкуванню й не підпадають під час, проведений перед екраном.

Чого варто очікувати?
(What to expect)

Кожна мова має окремі етапи розвитку мовлення й опанування навичок комунікації. У Talk Box представлені лише етапи для англійської мови. Їх можна знайти в Talking and Listening Checklist (Контрольному списку для говоріння й слухання) на сторінці ahs.ca/talkbox.

Коли потрібно звертатися по допомогу?
(When to get help)

Зверніться по допомогу в наведених нижче випадках.

- Дитина не белькоче або вимовляє мало звуків.
- Дитина вимовляє певні звуки, але, здається, забуває їх або перестає використовувати.
- Дитина не лякається гучних звуків.
- Дитина не повертає голову до джерела шуму чи голосу.

Де можна отримати допомогу?
(Where to get help)

Ви стурбовані розвитком мовлення своєї дитини? Хвилюєтеся щодо опанування нею мови? Логопеди допоможуть вам. Щоб отримати додаткову інформацію, перейдіть на сторінку ahs.ca/pedrehab.

Щоб отримати цілодобову консультацію медсестри й загальну інформацію щодо здоров'я, зателефонуйте на лінію підтримки Health Link на номер 811.
Якщо ви потребуєте послуг усного перекладача, просто скажіть, якою мовою вам потрібен переклад.

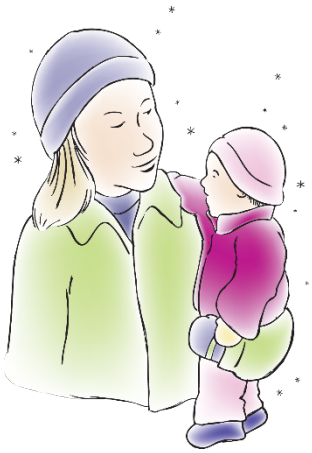

Корисні ресурси
(For more ideas)

- hanen.org
- firstwords.ca

Цей матеріал не замінює консультацію кваліфікованого фахівця в галузі охорони здоров'я. Він призначений тільки для загальної інформації і надається за принципом "як є, де є". Попри те, що було докладено відповідних зусиль для підтвердження точності даних, співробітники Alberta Health Services не дають жодних запевнень або гарантій, явних, неявних або встановлених законом, щодо точності, надійності, повноти, застосовності чи придатності для певної мети такої інформації. Співробітники Alberta Health Services категорично відмовляються від будь-якої відповідальності за використання цих матеріалів, а також за всі претензії, дії, вимоги або позови, що виникають унаслідок такого використання.